

Bogusław Ruśnica
Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków, Polska
e-mail: brusnica@mnk.pl

Artystyczne dokonania drzeworytnika Jana Styfiego (1841–1921) na łamach warszawskiego czasopisma „Tygodnik Ilustrowany”

Artistic achievements of wood engraver Jan Styfi (1841–1921)
in the pages of the Warsaw magazine “Tygodnik Ilustrowany”

Abstract: From the mid-19th century, following the example of Western European periodicals, illustrative magazines flourished in Warsaw, which had a significant impact on a wide range of recipients. Their aim was to maintain and revitalize the national consciousness of Poles, and the woodcut works served, among others, presenting works of art created by Polish artists working at that time.

Jan Styfi (1841–1921), a woodcut artist whose works were published in, among others, “Tygodnik Ilustrowany” and “Kłosa”, was of particular importance for the development of Warsaw’s illustrative magazines. For these magazines, the period of Styfi’s activity was a time of systematically increasing the artistic value of works made using the woodcut technique. The artistic achievements of Jan Styfi, who realized, among others, works whose original authors included: Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895), Franciszek Kostrzewski (1826–1911), Henryk Pillati (1832–1894), Wojciech Gerson (1831–1901), Franciszek Tagazzo (1829–1879), Juliusz Kossak (1824–1899), Julian Cegliński (1827–1910), constitute a contribution to the image of Polish woodcuts in the second half of the 19th century.

Keywords: illustrated magazines – „Tygodnik Ilustrowany” – woodcutting – woodcuts – Jan Styfi – Warsaw – artistic activity

Słowa kluczowe: czasopisma ilustrowane – “Tygodnik Ilustrowany” – drzeworytnictwo – drzeworyty – Jan Styfi – Warszawa – działalność artystyczna

Wzorem zachodnioeuropejskich czasopism ilustrowanych, wśród których prekursorami były m.in. brytyjskie „The Penny Magazine” (wydawany w latach 1832–1845)¹ i „The Illustrated London News” (wydawany w latach 1842–2003)² oraz francuski „L’Illustration” (wydawany w Paryżu w latach 1843–1944), na gruncie polskim już w latach 30. XIX w. pojawiały się periodyki, jak „Magazyn Powszechny” (wydawany w latach 1834–1844), „Przyjaciel Ludu” (1834–1849) czy „Lwowianin” (1835–1839), nawiązujące do ilustrowanych czasopism o charakterze encyklopedycznym.³ Dopiero w drugiej połowie XIX w. na rynku wydawniczym w Polsce pojawiły się wielonakładowe czasopisma ilustrowane, jak „Tygodnik Ilustrowany”⁴ czy „Kłosy”⁵, wydawane w Warszawie, adresowane do szerszego grona odbiorców.

„Tygodnik Ilustrowany”, nawiązując do szaty graficznej i układu „The Illustrated London News” – z charakterystyczną winiętą na stronie tytułowej, jawi się nie tylko jako czasopismo literackie i kulturalno-społeczne⁶, ale jako wydawnictwo, w którym ilustracje wykonane techniką drzeworytu stanowią istotny walor dorobku artystycznego współpracujących z tym pismem twórców. Rodzimi artyści, pracujący na rzecz „Tygodnika Ilustrowanego”, do których należał m.in. drzeworytnik Jan Styfi (1841–1921) wnosili istotny wkład w rozwój tego periodyku, walory artystyczne publikowanych ilustracji oraz, co z punktu widzenia jego wydawców miało niebagatelne znaczenie, jego dużą popularność i poczytność.

Przedmiot i zakres badań

Walory artystyczne zamieszczonych na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” drzeworytów autorstwa Jana Styfiego stanowiły motyw wiodący w podjęciu próby przybliżenia działalności tego artysty.

W wyniku kwerendy „Tygodnika Ilustrowanego” od 1859 r., a zatem od zawiązania przez J. Styfiego współpracy z tym czasopismem, aż po 1921 r.,

---

1 Por. S. Bennett, *The Editorial Character and Readership of “The Penny Magazine”. An Analysis*, „Victorian Periodicals Review” 1984, vol. 17, no. 4, s. 127–141.

2 Por. Ch. Hibbert, *„The Illustrated London News” Social History of Victorian Britain*, London 1975.

3 Por. K. Kludkiewicz, *Popularne czasopisma ilustrowane*, [online] <http://visualheritage.eu/portfolio/popularne-czasopisma-ilustrowane/> [dostęp 28.06.2024]

4 Czasopismo ilustrowane publikowane w Warszawie pod nazwą „Tygodnik Ilustrowany” od 1 X 1859 r. do 19 IX 1939 r. W latach 1859–1939 wydano drukiem ogółem 4116 numerów tego periodyku.

5 Por. B. Szyndler, *Tygodnik ilustrowany „Kłosy” (1865–1890)*, Wrocław 1981.

6 C. Gajkowska, *„Tygodnik Ilustrowany”*, [w:] *Słownik literatury polskiej XIX wieku*, pod red. J. Bachórzea i A. Kowalczykowej, Wrocław 1991, s. 963.

w którym artysta zmarł, ustalono, iż na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” w latach 1859–1865 opublikowano 161 prac jego autorstwa. Należy dodać, że po wykupieniu w 1890 r. „Kłósów” przez „Tygodnik Ilustrowany” J. Styfi powrócił do współpracy z „Tygodnikiem”⁷, ale miała ona raczej sporadyczny charakter. Ponadto ze względu na wprowadzanie technik fotochemicznych do reprodukcji obrazów i rysunków w czasopiśmie, Styfi wykonywał coraz mniej ilustracji wykonanych techniką drzeworytu.⁸

W związku z powyższym w niniejszym opracowaniu przedmiotem zainteresowania stała się aktywność artystyczna J. Styfięgo w pierwszych latach wydawania „Tygodnika Ilustrowanego”, tj. 1859–1865, stając się przy tym swoistą ilustracją prężnego rozwoju warszawskiego drzeworytnictwa.

„Tygodnik Ilustrowany” – ogólna charakterystyka czasopisma

Pojawienie się w 1859 r. na rynku wydawniczym „Tygodnika Ilustrowanego” było szczególnie ważnym wydarzeniem, bowiem stanowiło ono swoisty zryw ze strony osób, którym po utracie niepodległości zależało na tym, aby na nowo ożywić rozwój czasopiśmiennictwa literackiego, popularnonaukowego i kulturalnego.

Pomysł powołania do życia w Warszawie czasopisma, które byłoby w przeważającej mierze skupione na sprawach krajowych zaproponował Franciszek Maksymilian Sobieszczański (1814–1878), z zawodu cenzor, a z zamiłowania historyk i badacz starożytności. Koncepcję tę podjął znany wówczas na rynku warszawskim wydawca Józef Unger (1817–1874), który miał zająć się stroną organizacyjną przedsięwzięcia, począwszy od uzyskania koncesji, aż po starania o utrzymanie pisma na rynku wydawniczym. To właśnie J. Unger, po odmowie objęcia kierownictwa czasopisma przez Józefa Ignacego Kraszewskiego, zaproponował stanowisko redaktora nowo powstającego czasopisma Ludwikowi Jenikemu (1818–1903)⁹, cenionemu literatowi i dziennikarzowi. Natomiast za stronę artystyczną pisma odpowiadać miał Jan Feliks Piwarski (1794–1859), co też trwało krótko, gdyż zmarł 17 XII 1859 r.¹⁰

Co charakterystyczne, w „Tygodniku Ilustrowanym” przede wszystkim kładziono nacisk na tradycję, przypomnienie o niej miało ożywiać i podtrzymywać

---

7 M. Opalek, *Drzeworyt w czasopiśmie polskich XIX stulecia*, Wrocław 1949, s. 33.

8 J. Daranowska-Lukaszewska, *Jan Styfi (1841–1921)*, [w:] PSB, Warszawa – Kraków 2007, t. 45, s. 193.

9 Por. E. Ihnatowicz, *Koncepcja prasy w „Tygodniku Ilustrowanym” za redakcji Ludwika Jenikiego (1859–1886)*, „Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza” 1982–1983, nr 17–18, s. 135–151.

10 C. Gajkowska, „Tygodnik Ilustrowany”..., s. 963.

świadomość narodową. Od strony wizualnej temu zadaniu służyła winieta na stronie tytułowej, która w skondensowany sposób odzwierciedlała program pisma¹¹ (fot. 1)

Fot. 1. Jan Styfi (1841–1921), wg Wojciech Gerson (1831–1901) – autor pierwowzoru, [Winieta] „Tygodnik Ilustrowany”

Źródło: „Tygodnik Ilustrowany”, 04.10.1862, t. 6, nr 158, s. 133. Zdjęcie: B. Ruśnica

Potwierdzeniem tego może być pierwszy półroczny spis treści pisma, w którym polskiej tradycji poświęcono około 1/4 stałych działów, literaturze polskiej – około 1/3, a 1/9 stałych działów w ogóle nie dotyczyła spraw polskich. Tradycja i przybliżanie informacji dotyczących ówczesnego polskiego „ruchu umysłowego” składały się *de facto* na charakter i program „Tygodnika”. Swowisty manifest programowy znalazł się w *Prospekcie*, który poprzedzał pierwszy numer czasopisma:

Wyjąwszy wypadki społeczne, życiorysy, postęp nauk przyrodzonych i wynalazków, oraz podróże i sztuki piękne, które to działy z natury swojej obejmować muszą i ważniejsze rzeczy zagraniczne, barwa tygodnika będzie czysto krajowa. Zbierając skrzętnie i wydzierając zapomnieniu wszystko, co tylko ma związek z przeszłością, wszystko, czym tętni życie

11 Jan Styfi (1841–1921), wg Wojciech Gerson (1831–1901) – autor pierwowzoru, [Winieta] *Tygodnik Ilustrowany*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 12,6 cm x 23,7 cm, monogram powiązany (l.d.) „WG”, sygn. (p.d.) „I. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 04.10.1862, t. 6, nr 158, s. 133. W „Tygodniku Ilustrowanym” co pewien czas winieta czasopisma zmieniała formę graficzną. Wykonanie tego rodzaju grafiki miało dla artystów zaangażowanych w proces drzeworytniczy pisma charakter prestiżowy. Winieta autorstwa J. Styfiego ukazywała się w „Tygodniku Ilustrowanym” od października 1862 r. do stycznia 1864 r.

narodowe, pismo to stanie się kiedyś zbiorem godniejszych uwagi wspomnień historycznych, opisów i rysunków, bogatym składem zostawionej po przodkach puścizny, w której rozpatrując się, poznamy samych siebie.¹²

Rys biograficzny Jana Styfiego

J. Styfi urodził się 30 I 1841 r. w Warszawie¹³. Był synem warszawskiego grawera Hipolita Styfiego (1820–1856) i Joanny z Kaczyńskich.¹⁴ Miał dwóch braci, Józefa¹⁵ (1854–1929) i Arkadiusza.¹⁶ W latach 1856–1857 uczył się malarstwa w Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie. Równocześnie także kształcił się w sztuce drzeworytniczej w wiodącej, jak na owe czasy, warszawskiej pracowni rytowniczej Jana Münchheimera (1808–1879)¹⁷, pod kierunkiem pochodzącego z Belgii rytownika Edwarda De la Haye.¹⁸ Dalszą naukę sztuki drzeworytniczej kontynuował w Lipsku, gdzie mógł zetknąć się w wydawanym od 1843 r. czasopiśmie ilustrowanym „Illustrierte Zeitung”. Po powrocie do Warszawy, w 1859 r. rozpoczął pracę w drzeworytni „Tygodnika Ilustrowanego”, gdzie po roku objął kierownictwo¹⁹.

Na początku lat 60. XIX w. J. Styfi założył własną drzeworytnię, którą prowadził razem z Aleksandrem Regulskim (1839–1884). Warto podkreślić, że powstające wówczas zakłady rytownicze, zajmowały się kształceniem ksylografów, gdyż w tym czasie szkoły artystyczne nie prowadziły kierunków graficznych.²⁰ W związku z tym w drzeworytni Styfiego kształcili się m.in. Józef Holewiński (1848–1917) oraz początkujące wówczas w sztuce drzeworytniczej kobiety Wanda z Wójcickich – późniejsza żona J. Styfiego, Elżbieta Moniuszko-Nawroczyńska (1841–1891), Maria Baczeńska i Józefa Kleczeńska (przed 1863 – po 1887).²¹

---

12 Prospekt, „Tygodnik Ilustrowany”, 26.08.1859, s. 1.

13 K.G. Saur, *Styfi, Jan*, [w:] AKL Online Allgemeines Künstlerlexikon Online / Artists of the World Online [online] https://www.degruyter.com/database/AKL/entry/_00149917T/html#_90149917_T [dostęp 10.02.2023].

14 J. Daranowska-Lukaszewska, *Styfi Jan...*, s. 193.

15 Józef Styfi prowadził działalność wydawniczą i drukarską, najpierw w Warszawie, a później w Przemyśle, gdzie z czasem założył przedsiębiorstwo autobusów konnych. Por. A. Siciak, *Styfi Józef Wincenty*, [w:] PSB, Warszawa – Kraków 2007, t. 45, s. 194–195.

16 J. Daranowska-Lukaszewska, *Styfi Jan...*, s. 193.

17 Por. A. Więcek, *Minheimer (Müheimer, Minheymer, Mincheimer) Jan Salomon*, [w:] PSB, Wrocław 1976, t. 21, s. 284.

18 J. Daranowska-Lukaszewska, *Styfi Jan...*, s. 193.

19 M. Opalek, *Drzeworyt...*, s. 65.

20 K. Czarnocka, *Półtora wieku grafiki polskiej*, Warszawa 1962, s. 132.

21 Por. A. Kotańska, *Ilustratorzy i drzeworytnicy czasopiśmie ilustrowanych drugiej połowy XIX w. Na marginesie katalogu drzeworytników o tematyce warszawskiej*, „Almanach Muzealny” 1997, t. 1, s. 99–100.

W 1865 r. Styfi skończył współpracę z „Tygodnikiem Ilustrowanym” i związał się z nowo powstałym warszawskim tygodnikiem „Kłosa”, w którym jego teść Kazimierz Władysław Wójcicki pełnił funkcję redaktora naczelnego²². Należy przy tym domniemywać, iż zaistnienie Styfiego w nowym periodyku miało miejsce jeszcze w trakcie jego pracy na rzecz „Tygodnika Ilustrowanego”, gdyż w numerze otwierającym „Kłosa” na stronie tytułowej widniała winieta jego autorstwa. Kariera Styfiego w „Kłosach” rozwijała się równie imponująco, jak w „Tygodniku Ilustrowanym”, gdyż już 1867 r. objął kierownictwo drzeworytni tegoż pisma.

W 1873 r. J. Styfi wziął udział w Wystawie Powszechnej w Wiedniu, gdzie otrzymał nagrodę za drzeworyty.²³ W 1877 r., pracując jednocześnie w tygodniku „Kłosa”, zaczął prowadzić razem z Andrzejem Zajkowskim (1851–1914) pracownię drzeworytniczą.²⁴

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż J. Styfi w środowisku warszawskim cieszył się niekwestionowaną pozycją jednego z prekursorów drzeworytnictwa, czego przejawem było jego zaangażowanie w kształcenie nowych artystów polskiej ksylografii.²⁵

J. Styfi zmarł 5 III 1921 r. w Warszawie i został pochowany w rodzinnym grobowcu na cmentarzu na warszawskich Powązkach.²⁶

Identyfikacja prac autorstwa Jana Styfiego

Podstawową kwestią niniejszego opracowania była identyfikacja prac autorstwa J. Styfiego opublikowanych na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” w latach 1859–1865. Umieszczaniu przez artystę na samej pracy graficznej stosownej sygnatury towarzyszyły dodatkowo odniesienia w podpisach, zawierających tytuły dzieł, nazwisko autora lub atrybucje konkretnym autorom.

Prace J. Styfiego opublikowane na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” zidentyfikowano w oparciu o sygnatury na poszczególnych dziełach lub monogramy. Najczęściej J. Styfi używał do sygnowania swojego dzieła skrótu sporządzonego wersalikami pierwszej litery imienia z kropką oraz nazwiska: „J. STYFI”, czasem z kropką po nazwisku²⁷ (fot. 2).

22 M. Opalek, *Drzeworyt...*, s. 65.

23 J. Daranowska-Lukaszewska, *Styfi Jan...*, s. 193.

24 Por. A. Kotańska, *Ilustratorzy...*, s. 100; J. Daranowska-Lukaszewska, *Styfi Jan...*, s. 193.

25 Należy podkreślić, iż uczniem J. Styfiego w jego pierwszej samodzielnej drzeworytni był Józef Holewiński, uznawany na najwybitniejszego przedstawiciela polskiego drzeworytu reprodukcyjnego. Por. B. Szyndler, *Tygodnik ilustrowany...*, s. 121; A. Kotańska, *Ilustratorzy...*, s. 100.

26 J. Daranowska-Lukaszewska, *Styfi Jan...*, s. 194.

27 Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, [*portret bez podpisu*], Warszawa, 1859, drzeworyt, papier, wym. 11,6 cm x 8,5 cm, monogram po-

Fot. 2. Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, *Bez tytułu*

Źródło: Prospekt „Tygodnik Ilustrowany”, 26.08.1859, s. 1. Zdjęcie: B. Ruśnica

Artysta z dużą swobodą posługiwał się w swoich sygnaturach inicjałem imienia Jan, które najczęściej było ujęte w formie wersaliki „J”, ale także jako „I”. Stąd sygnował swoje prace jako „I.STYFI.”²⁸. Spośród omawianych

wiązany (l.d.) „ITP”, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, Prospekt „Tygodnik Ilustrowany”, 26.08.1859, s. 1. Ta praca jest debiutem J. Styfiego. Do tej pory uważano, iż jego pierwszym dziełem publikowanym na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” był *Widok kościoła w Skepem*. Por. M. Opałek, *Drzeworyt...*, s. 65; J. Daranowska-Lukaszewska, *Styfi Jan...*, s. 193. Jan Styfi (1841–1921), *Widok kościoła w Skepem*, Warszawa, 1859, drzeworyt, papier, wym. 10,8 cm x 15,6 cm, monogram powiązany (l.d.) „J. STYFI”, „Tygodnik Ilustrowany”, 08.10.1859, t. 1, nr 2, s. 16. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt o nr inw. MNK III-ryc.-73662 (fot. 3).

28 Por. Jan Styfi (1841–1921), wg Franciszek Kostrzewski (1826–1911) – autor pierwowzoru, *Kościół Św. Krzyża w Wrocławiu*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 15,6 cm x 20,5 cm, monogram powiązany (l.d.) „FK”, sygn. (p.d.) „I. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Kostrzewski, rytował Styfi w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 24.03.1860, t. 1, nr 26, s. 225; Jan Styfi (1841–1921) wg Wojciech Gerson (1831–1901) – autor pierwowzoru, Michał Stachowicz (1768–1825) – autor pierwowzoru, *Michał Stachowicz*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 9,8 cm x 15,6 cm, monogram powiązany (l.d.) „WG”, sygn. (p.d.) „I. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował

prac Styfięgo publikowanych w „Tygodniku Ilustrowanym” tylko w jednym przypadku artysta sporządził sygnaturę jakby w formie odręcznej, tj. „JStyfi”²⁹. Często J. Styfi posługiwał się monogramem „J.S.” lub „I.S.”, a także monogramem powiązany „JS”³⁰.

Fot. 3. Jan Styfi (1841–1921), *Widok kościoła w Skepem*

Źródło: Rycina ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie,
nr inw. MNK III-ryc.-73662. Zdjęcie: M. Platonov

Gerson z własnoręcznego szkicu Stachowicza, rytował Styfi w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 07.04.1860, t. 1, nr 28, s. 241; Jan Styfi (1841–1921) wg Stanisław Cynk (1838–1912) – autor pierwowzoru, *Marcin Kromer*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 11,7 cm x 9,7 cm, monogram powiązany (l.d.) „FC”, sygn. (p.d.) „I. STYFI”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Cynk w Krakowie, podług portretu znajdującego się w Sali Towarzystwa naukowego krakowskiego”, „Tygodnik Ilustrowany”, 01.03.1862, t. 5, nr 126, s. 73. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty: nr inw. MNK III-ryc.-50842 oraz nr inw. MNK III-ryc.-50843.

29 Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, *Krzysztof Arciszewski*, Warszawa, 1859, drzeworyt, papier, wym. 10,8 cm x 9,5 cm, monogram powiązany (l.d.) „ITP”, sygn. (p.d.) JStyfi”, „Tygodnik Ilustrowany”, 15.10.1859, t. 1, nr 3, s. 17. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty: nr inw. MNK III-ryc.-30305 oraz nr inw. MNK III-ryc.-50670.

30 Por. Jan Styfi (1841–1921), *Michał Cebulka*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 13,5 cm x 12,2 cm, monogram powiązany (p. d.) „JS”, „Tygodnik Ilustrowany”, 27.10.1860, t. 2, nr 57, s. 533.

W kilku drzeworytach sygnowanych przez J. Styfiego w monogramach pojawiała się zapisana wersalikami pierwsza litera nazwiska „S” w odbiciu lustrzanym³¹. Tego rodzaju przypadek z literą „S” w odbiciu lustrzanym pojawił się również w przypadku monogramu powiązanego „IS”³².

Zdarzało się również, że pracom wykonanym przez J. Styfiego, oprócz sygnatury lub monogramu, jakimi artysta posługiwał się, towarzyszyło odpowiednie odniesienie do autorstwa w podpisie pod drzeworytem. Sygnatura lub monogramy, którymi opatrywał Styfi swoje dzieła znajdowały się w przestrzeni kompozycyjnej, z zasady w dolnej jej części, umieszczone na tyle dyskretnie, że nie zaburzały teź kompozycji.

Zestawiając powyżej różne warianty sygnowania swoich dzieł przez J. Styfiego na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” należy stwierdzić, iż w latach 1859–1865 nie działał żaden drzeworytnik, ani inny twórca, który mógłby posługiwać się monogramami „J.S.” lub „I.S.”

Jan Styfi – samodzielny artysta

Ludwik Jenike w swoim dziele *Ze wspomnień* nawiązując do funkcjonującego w „Tygodniku Ilustrowanym” zespołu drzeworytników, przywołując na pamięć objęcie w 1862 r.³³ przez J. Kossaka (1824–1899) stanowiska dyrektora artystycznego periodyku stwierdził:

Z objęciem przez Kossaka przewodnictwa artystycznego, część obrazowa Tygodnika wielce się ożywiła i udoskonaliła. Wyborne jego kompozycje coraz częściej zdobyły teraz nasze pismo. Drzeworytnictwo też polskie, pod jego kierunkiem, szybko się rozwijało. Pracownicy tacy, jak Styfi, Regulski, Gorazdowski, Przykorski, Krzyżanowski i inni, nie tylko dorównywali zagranicznym, ale ich nawet prześcigali. Kossak nie ograniczał się na udzielaniu ogólnych wskazówek, ale w dniach oznaczonych dawał im lekcje rysunków.³⁴

Wymieniony w tym zespole drzeworytników „Tygodnika Ilustrowanego” J. Styfi z pewnością korzystał z rad i wskazówek Kossaka, tym bardziej, iż od 1860 r. kierował pracami drzeworytni „Tygodnika”.

---

31 Jan Styfi (1841–1921), *Karol Kosicki*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 11,8 cm x 10,1 cm, monogram (p.d.) „I.S.” „S” w lustrzanym odbiciu, „Tygodnik Ilustrowany”, 17.11.1860, t. 2, nr 60, s. 561. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt o nr inw. MNK III-ryc.-65370.

32 Jan Styfi (1841–1921), *Wnętrze nowego kościoła na Woli pod Warszawą*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 22,4 cm x 17,0 cm, monogram powiązany (p.d.) „IS” „S” w lustrzanym odbiciu („Tygodnik Ilustrowany”, 17.11.1860, t. 2, nr 60, s. 565.

33 S. Witkiewicz, *Juliusz Kossak*, Warszawa 1900, s. 62–63.

34 L. Jenike, *Ze wspomnień*, cz. 1, Warszawa 1910, s. 142–143.

Niewątpliwie J. Styfi, pomimo swojego młodego wieku, należał do wprawnych i szybko rozwijających się artystów. O jego dokonaniach Mieczysław Opalek pisał w następujący sposób: „Związany ściśle z polską sztuką drzeworytniczą, był świadkiem jej narodzin i wspaniałego rozkwitu, do którego nie mało przyczynił się własną pracą i talentem”³⁵.

Spośród 161 prac J. Styfiego, opublikowanych na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” w latach 1859–1865, należy zwrócić uwagę na 25 drzeworytów, które można traktować jako jego autorskie dzieło. Domniemanie to wynika wprost z braku jakichkolwiek odniesień sygnaturowych lub w postaci monogramów do innych twórców, którzy byliby zaangażowani w jakikolwiek sposób w proces twórczy owych drzeworytów. W nich odzwierciedla się z jednej strony Styfi jako wprawny rysownik, z drugiej zaś jako dbały o szczegóły i grę światła drzeworytnik.

Oprócz przywoływanych powyżej *Widoku kościoła w Skępem* oraz *Wnętrza nowego kościoła na Woli pod Warszawą* należy zestawić pozostałe 23 prace według chronologii publikowania na łamach „Tygodnika Ilustrowanego”:

1. *Rozdanie nagród na wystawie na wystawie rolniczej w Lublinie*³⁶,
2. *Michał Cebulka*,
3. *Wojciech Bogusławski*³⁷,
4. *Karol Kosicki*,
5. *Teofil Lesiński*³⁸,
6. *[Bracia duchowi] Chorąży z uśmiechem zadowolenia wyprzedzał młodych jeźdźców*³⁹,
7. *Bez tytułu [Uskrzydłone putto siedzące na kuli ziemskiej]*⁴⁰,
8. *Krupe*⁴¹,
9. *Góra Ochrymowa w Żytomierzu*⁴²,

35 M. Opalek, *Drzeworyt...*, s. 64.

36 Jan Styfi (1841–1921), *Rozdanie nagród na wystawie rolniczej w Lublinie*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 23,8 cm × 21,1 cm, sygn. (p.d.) „I. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 15.09.1860, t. 2, nr 51, s. 477.

37 Jan Styfi (1841–1921), *Wojciech Bogusławski*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 10,8 cm × 8,8 cm, sygn. (p.d.) „I. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 03.11.1860, t. 2, nr 58, s. 541.

38 Jan Styfi (1841–1921), *Teofil Lesiński*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 13,4 cm × 12,5 cm, sygn. (l.d.) „J. S.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 24.11.1860, t. 2, nr 61, s. 572.

39 Jan Styfi (1841–1921), *[Bracia Duchowi] Chorąży z uśmiechem zadowolenia wyprzedzał młodych jeźdźców*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 11,8 cm × 16,2 cm, monogram (p.d.) „J. S.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 02.08.1862, t. 6, nr 149, s. 45.

40 Jan Styfi (1841–1921), *Bez tytułu [Uskrzydłone putto siedzące na kuli ziemskiej]*, Warszawa, 1863, drzeworyt, papier, wym. 21,1 cm × 8,3 cm, sygn. (śr.d.) „I. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 25.07.1863, t. 8, nr 200, s. 285.

41 Jan Styfi (1841–1921), *Krupe*, Warszawa, 1863, drzeworyt, papier, wym. 15,3 cm × 23,2 cm, sygn. (l.d.) „I. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 29.08.1863, t. 8, nr 205, s. 336. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt o nr inw. MNK III-ryc.-73299.

42 Jan Styfi (1841–1921), *Góra Ochrymowa w Żytomierzu*, Warszawa, 1863, drzeworyt, papier, wym. 18,0 cm × 23,4 cm, sygn. (p.d.) „I. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 24.10.1863, t. 8,

10. *Zakład Kąpielowy w Wieliczce*⁴³,
11. *Pantelicha*⁴⁴,
12. *Pogrzeb wiejski*⁴⁵,
13. *Grobowiec Nikodema Kossakowskiego w kościele farnym w Łomży*⁴⁶
(fot. 4),
14. *Medal Ossolińskiemu*⁴⁷,
15. *Katarzyna Jagiellonka*⁴⁸,
16. *Medal ofiarowany Lindemu, za Słownik języka polskiego*⁴⁹ (fot. 5),
17. *J.D. Borkowski*⁵⁰,
18. *Berło nowe wydziałowe Akademii Krakowskiej. Nr I. Sebastyan Petrycy*
(berło wydziału lekarskiego).⁵¹,
19. *Berło nowe wydziałowe Akademii Krakowskiej. Nr II. Mikołaj Kopernik*
(berło wydziału filozoficzn.).⁵²,

nr 213, s. 409. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt o nr inw. MNK III-ryc.-73901.

43 Jan Styfi (1841–1921), *Zakład Kąpielowy w Wieliczce*, Warszawa, 1863, drzeworyt, papier, wym. 13,0 cm × 16,8 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 28.11.1863, t. 8, nr 218, s. 461. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt o nr inw. MNK III-ryc.-59756.

44 Jan Styfi (1841–1921), *Pantelicha*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 14,3 cm × 23,5 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 02.01.1864, t. 9, nr 223, s. 8.

45 Jan Styfi (1841–1921), *Pogrzeb wiejski*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 14,3 cm × 23,7 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 20.02.1864, t. 9, nr 230, s. 69.

46 Jan Styfi (1841–1921), *Grobowiec Nikodema Kossakowskiego w kościele farnym w Łomży*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 17,4 cm × 11,9 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 09.04.1864, t. 9, nr 237, s. 136. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt o nr inw. MNK III-ryc.-54811.

47 Jan Styfi (1841–1921), *Medal Ossolińskiemu*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 7,1 cm × 11,1 cm, sygn. (śr.d.) „I. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 04.06.1864, t. 9, nr 245, s. 209.

48 Jan Styfi (1841–1921), *Katarzyna Jagiellonka*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 16,5 cm × 11,6 cm, sygn. (l.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Podług obrazu znajdującego się w pozn. Tow. prz. n.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 11.06.1864, t. 9, nr 246, s. 213. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się trzy takie same drzeworyty o następujących numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-50780; MNK III-ryc.-50781 oraz MNK III-ryc.-50782.

49 Jan Styfi (1841–1921), *Medal ofiarowany Lindemu, za Słownik języka polskiego*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 6,9 cm × 10,6 cm, monogram (śr.d.) „J.S.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 23.07.1864, t. 10, nr 252, s. 272. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt o nr inw. MNK III-ryc.-50859.

50 Jan Styfi (1841–1921), *J.D. Borkowski*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 12,6 cm × 11,0 cm, sygn. (śr.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Podług stalorytu w Albumie dla pogorzalców lwowskich.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 13.08.1864, t. 10, nr 255, s. 292. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt o nr inw. MNK III-ryc.-50679.

51 Jan Styfi (1841–1921), *Berło nowe wydziałowe Akademii Krakowskiej. Nr I. Sebastyan Petrycy* (berło wydziału lekarskiego.), Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 15,8 cm × 4,8 cm, monogram (śr.d.) „J.S.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 03.09.1864, t. 10, nr 258, s. 232 [Omyłkowo wskazano s. 232!]. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt o nr inw. MNK III-ryc.-35994.

52 Jan Styfi (1841–1921), *Berło nowe wydziałowe Akademii Krakowskiej. Nr II. Mikołaj Kopernik* (berło wydziału filozoficzn.), Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 15,8 cm × 4,7 cm,

20. *Widok zewnętrzny kruchty kościoła częstochowskiego*⁵³,

21. *Karol Kremer*⁵⁴,

22. *Widok z nad brzegów rzeki Świętej*⁵⁵,

23. *Jerzy Juliusz Klawio*⁵⁶.

Fot. 4. Jan Styfi (1841–1921), *Grobowiec Nikodema Kossakowskiego w kościele farnym w Łomży*

Źródło: Rycina ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie,
nr inw. MNK III-ryc.-54811. Zdjęcie: T. Markowski

monogram powiązany (śr.d.) „JS.” („Tygodnik Ilustrowany”, 03.09.1864, t. 10, nr 258, s. 232 [Omyłkowo wskazano s. 232!]). W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt o nr inw. MNK III-ryc.-35994.

53 Jan Styfi (1841–1921), *Widok zewnętrzny kruchty kościoła częstochowskiego*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 23,8 cm × 18,6 cm, monogram (p.d.) „J. S.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 01.10.1864, t. 10, nr 262, s. 364. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt o nr inw. MNK III-ryc.-59655.

54 Jan Styfi (1841–1921), *Karol Kremer*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 10,9 cm × 8,2 cm, sygn. (śr.d.) „J. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 08.10.1864, t. 10, nr 263, s. 373. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty o numerach inwentarza: MNK III-ryc.-50840 oraz MNK III-ryc.-50841.

55 Jan Styfi (1841–1921), *Widok z nad brzegów rzeki Świętej*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 12,8 cm × 17,4 cm, sygn. (l.d.) „J. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 10.12.1864, t. 10, nr 272, s. 460.

56 Jan Styfi (1841–1921), *Jerzy Juliusz Klawio*, Warszawa, 1865, drzeworyt, papier, wym. 11,8 cm × 10,8 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 13.05.1865, t. 11, nr 294, s. 173. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty o numerach inwentarza: MNK III-ryc.-50789 oraz MNK III-ryc.-50790.

Fot. 5. Jan Styfi (1841–1921),
Medal ofiarowany Lindemu, za Słownik języka polskiego
Źródło: Rycina ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie,
nr inw. MNK III-ryc.-50859. Zdjęcie: K. Kowalik

Samodzielne prace drzeworytnicze J. Styfiego, jakie ukazały się drukiem na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” w latach 1859–1865 odzwierciedlają drogę, którą przeszedł on podejmując coraz to nowe wyzwania twórcze. Można dojść do stwierdzenia, iż Styfi nie bał się brać odpowiedzialności za niemal cały proces graficzny, jaki zazwyczaj rozkładał się w poszczególnych etapach na wielu twórców.⁵⁷ Był jednocześnie rysownikiem, dokonującym najpierw przedstawienia, które następnie w odbiciu negatywowym miało znaleźć się na klocku bukszpanowym, i drzeworytnikiem rytującym z należyłą drobiazgowością i wyczuciem głębi światłocieniowych wrażeń.⁵⁸

57 Por. J. Czarnocka, *Półtora...*, s. 137.

58 Por. L. Jenike, *Słótko o drzeworytach i sposobach ich odbijania*, „Tygodnik Ilustrowany”, 21.05.1864, t. 9, nr 243, s. 187–191.

Jan Styfi – doskonały współpracownik

Należy podkreślić, iż kiedy w 1859 r. „Tygodnik Ilustrowany” wchodził na rynek wydawniczy jako czasopismo popularne opatrzone ilustracjami wykonywanymi techniką drzeworytu, w Polsce nie było żadnej szkoły zawodowej czy artystycznej kształcącej drzeworytników. Niezależnie od bieżącej pracy związanej z wydawaniem pisma, w „Tygodniku” kształcono własną kadrę.⁵⁹ Warto zaznaczyć, że redakcja „Tygodnika Ilustrowanego” z J. Ungerem i L. Jenikiem na czele ze względu na tygodniowy cykl wydawniczy nie mogła zamawiać opracowania drzeworytów u rytowników zagranicznych.⁶⁰ Istotną rolę odgrywali każdorazowi kierownicy artystyczni „Tygodnika”, szkoląc rodzimych adeptów drzeworytnictwa i prowadząc lekcje rysunku. Pionierami w tym względzie byli, wspomniany wcześniej J.F. Piwarski, Jan Nepomucen Lewicki (1795–1871), oczywiście – również przypominany powyżej – J. Kossak i Franciszek Tegazzo (1829–1879).⁶¹

Drzeworytnictwo nie było prostym zajęciem. Świadczy o tym opis pracy drzeworytnika, jaki sporządził Stanisław Witkiewicz: „drzeworytnictwo jest sztuką nadzwyczaj pracowitą i czas, który na wykonanie płyty jest potrzebny dla każdej skali talentu, jest proporcjonalny do delikatności i wykończenia, którego się żąda”⁶²

Niezależnie od zaangażowania poszczególnych kierowników artystycznych czasopisma najistotniejszą rolę w wydawnictwie odgrywał kierownik zakładu drzeworytniczego. Zakład ten stanowił integralną część drukarni periodyku. Pierwszym kierownikiem drzeworytni przy „Tygodniku Ilustrowanym” był J. Styfi. „Zadaniem jego było dozоровanie pracy ujętej w karby organizacji i dyscypliny, rozdzielanie zadań według możliwości technicznych i upodobań pracowników, udzielanie rad i wskazówek początkującym, dopilnowywanie wreszcie terminowego wykonywania roboty.”⁶³

W procesie wydawniczym czasopisma, które ukazywało się raz w tygodniu, zamieszczone ilustracje wymagały harmonijnej współpracy zespołu artystów, dlatego też drzeworytnicy większość swojego czasu poświęcali na rytowanie naniesionych często na klocek drzeworytniczy rysunków, wykonanych przez twórców określanych jako autorzy pierwowzorów.⁶⁴ Wprawny drzeworytnik – a niewątpliwie był nim J. Styfi – wzbogacał i urozmaicał swoją fakturę m.in. po to, aby w wykonywanym przez siebie dziele „zatrącić jej «drzeworytniczy»

---

59 J. Czarnocka, *Półtora...*, s. 134.

60 Tamże, s. 133.

61 Tamże, s. 133.

62 S. Witkiewicz, *Aleksander Gierymski*, Warszawa 1950, s. 84.

63 J. Czarnocka, *Półtora...*, s. 135.

64 Por. L. Jenike, *Słownko o drzeworytach...*, s. 189.

charakter⁷⁶⁵. Dlatego też nie bez powodu można traktować powstające w 2. połowie XIX w. warszawskie drzeworytnie jako „swego rodzaju uczelnie artystyczne⁷⁶⁶”.

W świetle powyższych rozważań odnoszących się do stanu drzeworytnictwa w latach 1859–1865, gdy J. Styfi rozpoczął współpracę z nowo powstałym czasopismem ilustrowanym, należy podkreślić, iż jego wkład z perspektywy czasu jest nie tylko jest nieoceniony, ale zbyt mało podkreślany. Pracując bowiem na równi z innymi drzeworytnikami w drzeworytni „Tygodnika”, wykonywał z jednej strony prace, które ukazywały się drukiem, z drugiej zaś był pomocnym i fachowym kierownikiem, pod którego okiem powstawały dzieła. L. Jenike nie bez przyczyny pisał z satysfakcją, iż rodzimi drzeworytnicy „nie tylko dorównywali zagranicznym, ale ich nawet prześcigali⁷⁶⁷”.

Analizując dorobek artystyczny J. Styfiego w „Tygodniku Ilustrowanym” z lat 1859–1865, należy przedstawić artystów, z którymi współpracował, rytując ilustracje do tegoż pisma według ich rysunków. Mieczysław Opalek stwierdził, że drzeworytnicy „posiadali indywidualne upodobania i wycucia⁷⁶⁸”.

Styfi wykonywał drzeworyty z rysunków następujących artystów:

1. Józefa Tadeusza Polkowskiego, wśród 39 jego prac rytowanych przez Styfiego należy wyróżnić dzieła:

- *Krzysztof Arciszewski*,
- *Adam Kisiel, Wojewoda Kijowski⁶⁹*,
- *Karol Kurpiński⁷⁰*,
- *Jan Jędrzej Morsztyn⁷¹*,

65 J. Czarnocka, *Półtora...*, s. 136.

66 K. Molendziński, *Zagadnienie malarstwa warszawskiego XIX wieku a środowisko artystyczne w Warszawie*, „Biuletyn Historii Sztuki i Kultury” 1935/1936, t. 4, nr 4, s. 310.

67 L. Jenike, *Ze wspomnień...*, s. 143.

68 M. Opalek, *Drzeworyt...*, s. 31.

69 Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, *Adam Kisiel, Wojewoda Kijowski*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 11,7 cm × 8,6 cm, monogram powiązany (l.d.) „ITP”, sygn. (p. d.) „J. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 04.08.1960, t. 2, nr 45, s. 413. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-26700 oraz MNK III-ryc.-50788.

70 Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, Aleksander Kokular (1793–1846) – autor pierwowzoru, *Karol Kurpiński*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 11,1 cm × 10,7 cm, monogram (p. d.) „J.S.”, w podpisie (śr. d.) „Rysował Polkowski, podług portretu Kokulara, rytował Styfi | w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 26.01.1961, t. 3, nr 70, s. 425. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się trzy drzeworyty o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-50847, MNK III-ryc.-50848 oraz MNK III-ryc.-50849.

71 Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, *Jan Jędrzej Morsztyn*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 19,8 cm × 13,1 cm, monogram powiązany (l.d.) „IS” (p. d.) „ITP”, w podpisie (śr. d.) „Rys. Polkowski, ryt. Styfi w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 06.04.1961, t. 3, nr 80, s. 125. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-27855 oraz MNK III-ryc.-51010.

- *Bracia duchowi*⁷²,
- *Pudlingarnia i walcownia żelaza w Irenie*⁷³ (fot. 6),
- *Kościół O.O. Bernardynów w Przasnyszu*⁷⁴
- *Staropolskie święcone*⁷⁵;

Fot. 6. Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, *Pudlingarnia i walcownia żelaza w Irenie*

Źródło: Rycina ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie,
nr inw. MNK III-ryc.-73113. Zdjęcie: M. Plewiński

- *Henryk Marconi*⁷⁶;

72 Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, *Bracia duchowi*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 16,4 cm × 23,1 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI.” w podpisie (śr.d.) „Rysował na drzewie Polkowski”, „Tygodnik Ilustrowany”, 02.08.1962, t. 6, nr 149, s. 44. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-50647.

73 Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, *Pudlingarnia i walcownia żelaza w Irenie*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 10,3 cm × 16,6 cm, monogram powiązany (l.d.) „IS” („S” w odbiciu lustrzanym) w podpisie (śr.d.) „Rys. Polkowski, ryt. drzeworytni Tygodnika”, „Tygodnik Ilustrowany”, 13.04.1961, t. 3, nr 81, s. 140. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-73113.

74 Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, *Kościół O.O. Bernardynów w Przasnyszu*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 13,3 cm × 16,6 cm, monogram (p.d.) „J.S.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował z natury Polkowski”, „Tygodnik Ilustrowany”, 02.07.1964, t. 9, nr 249, s. 248. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-73023.

75 Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, *Staropolskie święcone*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 27,1 cm × 23,4 cm, sygn. (l.d.) „JTPolkowski” (p.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Skomponował i rysował Polkowski, rytował Styfi w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 07.04.1960, t. 1, nr 28, s. 245.

76 Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Tadeusz Polkowski (1820–1895) – autor pierwowzoru, Karol Adolf Beyer (1818–1887) – autor pierwowzoru, *Henryk Marconi*, Warszawa, 1863, drzeworyt,

2. J. Kossaka (1824–1899), wśród 37 jego prac rytowanych przez Styfiego należy wymienić m.in.:

- *Ubiory polskie z XVI, XVII i XVIII wieku*⁷⁷,
- *Ubiory niewiast polskich z XVI i XVII wieku*⁷⁸,
- *Ubiory niewiast tegoroczne*⁷⁹ (fot. 7),

Fot. 7. Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) – autor pierwowzoru, *Ubiory niewiast tegoroczne*

Źródło: „Tygodnik Ilustrowany”, 11.05.1861, t. 3, nr 87, s. 189. Zdjęcie: B. Ruśnica

papier, wym. 14,8 cm × 11,6 cm, sygn. (l.śr.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Polkowski, z fotografii Beyera”, „Tygodnik Ilustrowany”, 18.04.1963, t. 7, nr 186, s. 149.

77 Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) – autor pierwowzoru, *Ubiory polskie z XVI, XVII i XVIII wieku [dwie ryciny obok siebie]*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. (rycina lewa) 15,2 cm × 11,6 cm, (rycina prawa) 15,2 cm × 10,9 cm, (całość kompozycji) 15,2 cm × 23,8 cm, (rycina lewa) monogram (p.d.) „M. S.”, (rycina prawa) (p.d.) „J., STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Kossak, ryt w drzeworytni Tygodnika”, „Tygodnik Ilustrowany”, 20.04.1961, t. 3, nr 82, s. 144. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-45142.

78 Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) – autor pierwowzoru, *Ubiory niewiast polskich z XVI i XVII wieku [dwie ryciny obok siebie]*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. (rycina lewa) 15,6 cm × 12,8 cm, (rycina prawa) 15,7 cm × 9,8 cm, (całość kompozycji) 15,6 cm × 24,3 cm, (rycina lewa) monogram powiązany (l.d.) „JS sc.”, (rycina prawa) (l.d.) „J., STYFI.”, monogram powiązany (p.d.) „JK”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Kossak, rytowano w drzeworytni Tygodnika”, „Tygodnik Ilustrowany”, 27.04.1961, t. 3, nr 83, s. 157. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-23187.

79 Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) – autor pierwowzoru, *Ubiory niewiast tegoroczne*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 16,0 cm × 22,3 cm, monogram (p.d.) „J.S.”, w podpisie (śr.d.) „podług rysunku Kossaka”, „Tygodnik Ilustrowany”, 11.05.1961, t. 3, nr 87, s. 189.

- *Przeddzień bitwy pod Kircholmem*⁸⁰,
- *Aleksander Morsztyn pod Chocimiem*⁸¹,
- *Poddanie się Arcy-księcia Maksymiliana pod Byczyną*⁸²,
- *[Dawne ubiory i uzbrojenia] Wiek XIII. Walka o oblubienicę*⁸³ (fot. 8)

Fot. 8. Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) –
autor pierwowzoru, *Wiek XIII. Walka o oblubienicę*

Źródło: „Tygodnik Ilustrowany”, 22.02.1862, t. 5, nr 126, s. 77. Zdjęcie: B. Ruśnica

80 Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) – autor pierwowzoru, *Przeddzień bitwy pod Kircholmem*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 16,7 cm × 23,9 cm, monogram (l.d.) „J.K.”, (p.d.) „J.S.”, w podpisie (śr.d.) „Pomysł i rysunek Kossaka”, „Tygodnik Ilustrowany”, 28.09.1961, t. 4, nr 105, s. 121. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-26261.

81 Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) – autor pierwowzoru, *Aleksander Morsztyn pod Chocimiem*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 21,7 cm × 22,8 cm, sygn. (l.d.) „I. STYFI.”, (p.d.) „J. Kossak”, w podpisie (śr.d.) „Pomysł i rysunek Kossaka”, „Tygodnik Ilustrowany”, 21.12.1961, t. 4, nr 117, s. 236.

82 Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) – autor pierwowzoru, *Poddanie się Arcy-księcia Maksymiliana pod Byczyną*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 16,1 cm × 23,5 cm, sygn. (l.d.) „STYFI.”, monogram powiązany (p.d.) „JK”, w podpisie (śr.d.) „Pomysł i rysunek Kossaka”, „Tygodnik Ilustrowany”, 10.02.1962, t. 5, nr 123, s. 44.

83 Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) – autor pierwowzoru, *[Dawne ubiory i uzbrojenia] Wiek XIII. Walka o oblubienicę*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 12,5 cm × 13,5 cm, sygn. (l.d.) „I. STYFI.”, w nagłówku (śr.g.) „Zebrał i rysował Juliusz Kossak”, „Tygodnik Ilustrowany”, 22.02.1962, t. 5, nr 126, s. 77.

- *Bitwa pod Cecorą*⁸⁴,
  - *[Podanie o czarnoksiężniku Twardowskim]*⁸⁵,
  - *Jan Kochanowski*⁸⁶;
3. Juliana Ceglińskiego (1827–1910), wśród pięciu jego prac rytowanych przez Styfiego warto wymienić szczególnie:
- *Widok ogólny Żytomierza*⁸⁷ (fot. 9),
  - *Czerniaków*⁸⁸,

Fot. 9. Jan Styfi (1841–1921), wg Julian Cegliński (1829–1910) – autor pierwowzoru, Erazm Fabijański (1826–1892) – autor pierwowzoru, *Widok ogólny Żytomierza*

Źródło: Rycina ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie,
nr inw. MNK III-ryc.-73899. Zdjęcie: P. Jezierski

84 Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) – autor pierwowzoru, *Bitwa pod Cecorą*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 20,9 cm × 24,0 cm, sygn. (l.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Skomponował i rysował Juliusz Kossak”, „Tygodnik Ilustrowany”, 11.10.1962, t. 6, nr 159, s. 144. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-72549.

85 Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) – autor pierwowzoru, *[Podanie o czarnoksiężniku Twardowskim]*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 16,3 cm × 12,4 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, w nagłówku (śr.g.) „z rysunkami J. Kossaka”, „Tygodnik Ilustrowany”, 13.12.1962, t. 6, nr 168, s. 236.

86 Jan Styfi (1841–1921), wg Juliusz Kossak (1824–1899) – autor pierwowzoru, *Jan Kochanowski*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 19,8 cm × 15,3 cm, sygn. (śr.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Ułożył i rysował Juliusz Kossak”, „Tygodnik Ilustrowany”, 02.01.1964, t. 9, nr 223, s. 1. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się pięć drzeworytów o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-50794, MNK III-ryc.-50795, MNK III-ryc.-50796, MNK III-ryc.-50797 oraz MNK III-ryc.-50798.

87 Jan Styfi (1841–1921), wg Julian Cegliński (1829–1910) – autor pierwowzoru, Erazm Fabijański (1826–1892) – autor pierwowzoru, *Widok ogólny Żytomierza*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 12,0 cm × 42,0 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rys z natury Fabiańskiego, na drzewie Cegliński”, „Tygodnik Ilustrowany”, 24.08.1961, t. 4, nr 100, s. 72–73. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-73899.

88 Jan Styfi (1841–1921), wg Julian Cegliński (1829–1910) – autor pierwowzoru, Henryk Pillati (1832–1894) – autor pierwowzoru, *Czerniaków*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 16,4 cm × 23,6 cm, sygn. (l.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysowali Cegliński i Pillati, rytował Styfi w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 26.05.1960, t. 1, nr 35, s. 317.

- *Kuźnica w Zakopanem. Widok od stóp Nosala*⁸⁹;
- 4. Franciszka Kostrzewskiego (1826–1911), ze względu na różnorodność podejmowanych tematów należy przywołać wszystkie jego rysunkowe pierwowzory wykonane przez Styfięgo:
  - *Sala balowa w pałacu Paca*⁹⁰,
  - *Kościół i klasztor świętokrzyski na Łysej Górze*⁹¹,
  - *Kościół Św. Krzyża w Wrocławiu*⁹²,
  - *Taniec weselny górali*⁹³;
- 5. Henryka Pillatiego (1832–1894), wśród dziewięciu jego prac rytowanych przez Styfięgo należy wymienić m.in.:
  - *Wesele wielkopolskie*⁹⁴,
  - *Szlichtada*⁹⁵,
  - *Sobótka dawna*⁹⁶;

---

89 Jan Styfi (1841–1921), wg Julian Cegliński (1829–1910) – autor pierwowzoru, *Kuźnica w Zakopanem. Widok od stóp Nosala*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 17,7 cm × 23,6 cm, monogram powiązany (l.d.) „IC”, sygn. (l.d.) „J. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 22.09.1960, t. 2, nr 52, s. 485. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-28194.

90 Jan Styfi (1841–1921), wg Franciszek Kostrzewski (1826–1911) – autor pierwowzoru, *Sala balowa w pałacu Paca*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 20,8 cm × 15,6 cm, monogram powiązany (l.d.) „FK”, sygn. „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Kostrzewski, rytował Styfi w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 18.02.1960, t. 1, nr 21, s. 176. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-58944.

91 Jan Styfi (1841–1921), wg Franciszek Kostrzewski (1826–1911) – autor pierwowzoru, *Kościół i klasztor świętokrzyski na Łysej Górze*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 14,7 cm × 23,4 cm, monogram powiązany (l.d.) „FK”, sygn. „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Kostrzewski, rytował Styfi w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 25.02.1960, t. 1, nr 22, s. 185. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-34296.

92 Jan Styfi (1841–1921), wg Franciszek Kostrzewski (1826–1911) – autor pierwowzoru, *Kościół Św. Krzyża w Wrocławiu*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 15,6 cm × 20,5 cm, monogram powiązany (l.d.) „FK”, sygn. „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Kostrzewski, rytował Styfi w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 24.03.1960, t. 1, nr 26, s. 225. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się trzy drzeworyty o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-67193, MNK III-ryc.-67194 oraz MNK III-ryc.-67195.

93 Jan Styfi (1841–1921), wg Franciszek Kostrzewski (1826–1911) – autor pierwowzoru, *Taniec weselny górali*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 12,5 cm × 17,0 cm, sygn. „J. STYFI.”, monogram powiązany (l.d.) „FK”, „Tygodnik Ilustrowany”, 22.09.1960, t. 2, nr 52, s. 484. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-55584/19.

94 Jan Styfi (1841–1921), wg Henryk Pillati (1832–1894) – autor pierwowzoru, *Wesele wielkopolskie*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 14,9 cm × 23,0 cm, monogram (l. d.) „H. P.”, sygn. (p. d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr. d.) „Skomponował i rysował Pillati, rytował Styfi w Warszawie.” („Tygodnik Ilustrowany”, 02.06.1960, t. 1, nr 36, s. 324).

95 Jan Styfi (1841–1921), wg Henryk Pillati (1832–1894) – autor pierwowzoru, *Szlichtada*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 11,7 cm × 22,1 cm, sygn. (p. d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr. d.) „(Skomponował i rysował Pillati.)” („Tygodnik Ilustrowany”, 04.05.1961, t. 3, nr 84, s. 164).

96 Jan Styfi (1841–1921), wg Henryk Pillati (1832–1894) – autor pierwowzoru, *Sobótka dawna*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 14,9 cm × 17,4 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”,

6. Franciszka Tegazzo (1829–1879), wśród sześciu jego prac rytowanych przez Styfiego warto szczególnie wymienić:

- *Posąg T. Czackiego w Kościele PP. Wizytek w Warszawie*⁹⁷,
- *Chrystus Pan*⁹⁸ (fot. 10),

Fot. 10. Jan Styfi (1841–1921), wg Franciszek Tegazzo (1829–1879) – autor pierwowzoru, Tomasz Oskar Sosnowski (1810–1886) – autor pierwowzoru, *Chrystus Pan*

Źródło: Rycina ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie,
nr inw. MNK III-ryc.-44169. Zdjęcie: P. Jeziński

- *Rzeźba Wita Stwosza, w kościele św. Sebalda w Norymberdze*⁹⁹;

w podpisie (śr.d.) „Rysował Pillati, podług opisu Jana Kochanowskiego”, „Tygodnik Ilustrowany”, 22.06.1961, t. 3, nr 91, s. 232.

97 Jan Styfi (1841–1921), wg Franciszek Tegazzo (1829–1879) – autor pierwowzoru, *Posąg T. Czackiego w kościele PP. Wizytek w Warszawie*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 25,0 cm × 13,8 cm, monogram powiązany (l.d.) „IS”, (p. d.) „TF”, w podpisie (śr.d.) „Rys. z natury Tegazo, ryt Styfi w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 29.03.1961, t. 3, nr 79, s. 116. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się trzy drzeworyty o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-47409, MNK III-ryc.-47410 oraz MNK III-ryc.-47411.

98 Jan Styfi (1841–1921), wg Franciszek Tegazzo (1829–1879) – autor pierwowzoru, Tomasz Oskar Sosnowski (1810–1886) – autor pierwowzoru, *Chrystus Pan*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 11,2 cm × 23,5 cm, monogram (l.d.) „I.S.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował na drzewie Tegazo”, „Tygodnik Ilustrowany”, 12.04.1962, t. 5, nr 133, s. 141. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-41307 oraz MNK III-ryc.-44169.

99 Jan Styfi (1841–1921), wg Franciszek Tegazzo (1829–1879) – autor pierwowzoru, *Rzeźba Wita Stwosza, w kościele św. Sebalda w Norymberdze*, Warszawa, 1863, drzeworyt, papier, wym. 18,6 cm × 16,4 cm, monogram (p.d.) „J.S.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował z fotografii Tegazzo”, „Tygodnik Ilustrowany”, 27.06.1963, t. 7, nr 196, s. 245. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-33194/1 oraz MNK III-ryc.-33194/2.

7. Wojciecha Gersona (1831–1901), wśród ośmiu jego prac przeniesionych na klocek drzeworytniczy i rytowanych przez Styfię należy wymienić m.in.:
  - *Dominik Szulc*¹⁰⁰,
  - *Królowa zabawy*¹⁰¹;
8. Władysława Łuszczkiewicza (1828–1900), wśród jego pięciu prac rytowanych przez Styfię należy wymienić portret *Aleksandra Fredry*¹⁰² (fot. 11).

Fot. 11. Jan Styfi (1841–1921), wg Władysław Łuszczkiewicz (1828–1900) – autor pierwowzoru, *Aleksander Fredro*

Źródło: Rycina ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie, nr inw. MNK III-ryc.-50736. Zdjęcie: T. Markowski

100 Jan Styfi (1841–1921), wg Wojciech Gerson (1831–1901) – autor pierwowzoru, *Dominik Szulc*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 11,3 cm × 9,2 cm, monogram (śr.d.) „J.S.”, monogram powiązany (p.d.) „WG”, „Tygodnik Ilustrowany”, 12.01.1961, t. 3, nr 68, s. 9. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt nr inw. MNK III-ryc.-61549.

101 Jan Styfi (1841–1921), wg Wojciech Gerson (1831–1901) – autor pierwowzoru, *Królowa zabawy*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 11,5 cm × 21,5 cm, monogram powiązany (l.d.) „WG”, (p.d.) „JS”, w podpisie (śr.d.) „Skomponował i rys. Gerson, rytował Styfi w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 09.03.1961, t. 3, nr 76, s. 89.

102 Jan Styfi (1841–1921), wg Władysław Łuszczkiewicz (1828–1900) – autor pierwowzoru, *Aleksander Fredro*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 10,3 cm × 9,0 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Łuszczkiewicz w Krakowie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 04.01.1962, t. 5, nr 119, s. 1. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-50736 oraz MNK III-ryc.-50737.

Poza artystami, którzy w bezpośredni sposób współpracowali z „Tygodnikiem Ilustrowanym”, jak J. Kossak, J.T. Polkowski czy W. Gerson, z czasopiśmie tym współpracowało okazyjnie wielu ówczesnych rysowników i malarzy. W związku z tym J. Styfi wykonywał drzeworyty, których autorami pierwowzoru byli:

1. Ludwik Piechaczek (1824–1878) z rysunkiem przedstawiającym *Wnętrze Fary w Bieczu*¹⁰³;
2. Walery Eljasz-Radzikowski (1841–1905) z przedstawieniem pt. *Buczacz, siedziba Starosty Kalinowskiego*¹⁰⁴;
3. Jan Nepomucen Lewicki (1795–1871) wśród jego trzech prac warto zwrócić uwagę na rysunek zatytułowany *Wódz Polski w ubiorze wojennym*¹⁰⁵;
4. Bronisław Podbielski (1839–1891) wśród czterech jego rysunków należy wspomnieć przedstawienie pt. *Kościół i klasztor jasnogórski w Częstochowie*¹⁰⁶;
5. Hiacynt Dziarkowski (1754–1828) z rysunkiem portretu pt. *Jan Leon Hipolit Koziętulski*¹⁰⁷;
6. Kazimierz Przeszychowski (1838–1917) z rysunkiem *Widok Czehryna*¹⁰⁸;

103 Jan Styfi (1841–1921), wg Ludwik Piechaczek (1824–1878) – autor pierwowzoru, *Wnętrze Fary w Bieczu*, Warszawa, 1859, drzeworyt, papier, wym. 18,8 cm × 13,1 cm, sygn. (l.d.) „Piechaczek”, (p.d.) „J. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 03.12.1959, t. 1, nr 10, s. 76. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się trzy drzeworyty o numerach inwentaryzacyjnych: MNK III-ryc.-27666, MNK III-ryc.-72942 oraz MNK III-ryc.-72493.

104 Jan Styfi (1841–1921), wg Walery Eljasz-Radzikowski (1841–1905) – autor pierwowzoru, *Buczacz, siedziba Starosty Kalinowskiego*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 8,2 cm × 18,7 cm, sygn. (l.d.) „J. STYFI.”, monogram powiązany (p.d.) „EW”, „Tygodnik Ilustrowany”, 10.03.1960, t. 1, nr 24, s. 205. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt nr inw. MNK III-ryc.-58462.

105 Jan Styfi (1841–1921), wg Jan Nepomucen Lewicki (1795–1871) – autor pierwowzoru, Aleksander Orłowski (1777–1832) – autor pierwowzoru, *Wódz Polski w ubiorze wojennym*, Warszawa, 1860, drzeworyt, papier, wym. 18,9 cm × 13,1 cm, sygn. (l.d.) „J. LEWICKI”, (p.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Lewicki, podług szkicu A. Orłowskiego, rytował Styfi w Warszawie”, „Tygodnik Ilustrowany”, 17.03.1960, t. 1, nr 25, s. 216.

106 Jan Styfi (1841–1921), wg Bronisław Podbielski (1839–1891) – autor pierwowzoru, Karol Adolf Beyer (1818–1877) – autor pierwowzoru, *Kościół i klasztor jasnogórski w Częstochowie*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 17,5 cm × 23,3 cm, monogram powiązany (l.d.) „BP”, (p.d.) „JS”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Podbielski, podług fotografii Beyera”, „Tygodnik Ilustrowany”, 01.06.1961, t. 3, nr 88, s. 205. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt nr inw. MNK III-ryc.-59633.

107 Jan Styfi (1841–1921), wg Hiacynt Dziarkowski (1754–1828) – autor pierwowzoru, *Jan Leon Hipolit Koziętulski*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 12,7 cm × 10,9 cm, monogram powiązany (l.d.) „HD”, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rys. Dziarkowski z portretu rodzinnego”, „Tygodnik Ilustrowany”, 27.07.1961, t. 4, nr 96, s. 29. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty o numerach inwentaryzacyjnych: MNK III-ryc.-50827 oraz MNK III-ryc.-50828.

108 Jan Styfi (1841–1921), wg Kazimierz Przeszychowski (1838–1917) – autor pierwowzoru, *Widok Czehryna*, Warszawa, 1861, drzeworyt, papier, wym. 12,8 cm × 23,8 cm, sygn. (l.d.) „J. STY-

7. Florian Cynk (1838–1912) z portretem *Marcina Kromera*¹⁰⁹;
8. Bronisław Abramowicz (1835–1912) z przedstawieniem zatytułowanym *Tandeciarz*¹¹⁰;
9. Erazm Fabijański (1826–1892) z dwoma rysunkami przedstawiającymi widok *Kaplica Betlejemka w Ossolinie*¹¹¹ oraz sceną rodzajową pt. *Śmierć Samuela Koreckiego w Stambule*¹¹²;
10. Ksawery Jan Kaniewski (1805–1867) z portretem *Józefa Uldyńskiego*¹¹³;
11. Adolf Kozarski (1836 – ante 1911) wśród jego trzech rysunków, godny uwagi jest widok pt. *Katedra i szczątki zamku w Płocku*¹¹⁴;
12. Aleksander Gryglewicz (1833–1879) wśród dwóch jego rysunków, należy wyróżnić *Kościół św. Barbary w Krakowie*¹¹⁵;

Fl.”, w podpisie (śr.d.) „(Rysował z natury Przeszychowski).”, („Tygodnik Ilustrowany”, 30.11.1961, t. 4, nr 114, s. 208). W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr. inw. MNK III-ryc.-58574.

109 Jan Styfi (1841–1921), wg Florian Cynk (1838–1912) – autor pierwowzoru, *Marcin Kromer*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 11,7 cm × 9,7 cm, monogram powiązany (l.d.) „FC”, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Cynk w Krakowie, podług portretu znajdującego się w Sali Towarzystwa naukowego krakowskiego”, „Tygodnik Ilustrowany”, 22.02.1962, t. 5, nr 126, s. 73. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-50842 oraz MNK III-ryc.-50843.

110 Jan Styfi (1841–1921), wg Bronisław Abramowicz (1835–1912) – autor pierwowzoru, Władysław Syrokomla (1823–1962) – autor pierwowzoru, *Tandeciarz*, Warszawa, 1862, drzeworyt, papier, wym. 12,6 cm × 9,4 cm, monogram powiązany (p.d.) „IS”, w podpisie (śr.d.) „Rysował Abramowicz, podług szkicu Wł. Syrokomli”, „Tygodnik Ilustrowany”, 14.06.1962, t. 5, nr 142, s. 240. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt nr inw. MNK III-ryc.-35217.

111 Jan Styfi (1841–1921), wg Erazm Fabijański (1826–1892) – autor pierwowzoru, *Kaplica Betlejemka w Ossolinie*, Warszawa, 1863, drzeworyt, papier, wym. 14,1 cm × 19,1 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował na drzewie Fabijański”, „Tygodnik Ilustrowany”, 16.11.1963, t. 6, nr 164, s. 197. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt: nr inw. MNK III-ryc.-71443.

112 Jan Styfi (1841–1921), wg Erazm Fabijański (1826–1892) – autor pierwowzoru, *Śmierć Samuela Koreckiego w Stambule*, Warszawa, 1863, drzeworyt, papier, wym. 24,2 cm × 23,5 cm, sygn. (p.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Miejscowość rysował z natury Fabijański, skomponował Kossak”, „Tygodnik Ilustrowany”, 06.12.1963, t. 6, nr 167, s. 225. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt nr inw. MNK III-ryc.-50819.

113 Jan Styfi (1841–1921), wg Ksawery Jan Kaniewski (1805–1867) – autor pierwowzoru, *Józef Uldyński*, Warszawa, 1863, drzeworyt, papier, wym. 12,5 cm × 11,0 cm, sygn. (l.d.) „J. STYFI.”, (p.d.) „Kaniewski”, w podpisie (śr.d.) „Rysował na drzewie Kaniewski”, „Tygodnik Ilustrowany”, 28.02.1963, t. 7, nr 179, s. 77. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się trzy drzeworyty o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-51110, MNK III-ryc.-51111 oraz MNK III-ryc.-51112.

114 Jan Styfi (1841–1921), wg Adolf Kozarski (1836 – ante 1911) – autor pierwowzoru, *Katedra i szczątki zamku w Płocku*, Warszawa, 1863, drzeworyt, papier, wym. 17,5 cm × 23,0 cm, sygn. (l.d.) „J. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował z natury Kaniewski”, „Tygodnik Ilustrowany”, 28.02.1963, t. 7, nr 179, s. 81. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt nr inw. MNK III-ryc.-71621.

115 Jan Styfi (1841–1921), wg Aleksander Gryglewski (1833–1879) – autor pierwowzoru, *Kościół św. Barbary w Krakowie*, Warszawa, 1863, drzeworyt, papier, wym. 23,3 cm × 19,2 cm,

13. Ksawery Pillati (1843–1902) z rysunkiem *Wielkiej tloczni pośpiecznej*¹¹⁶;
14. Józef Marcin Młodecki (fl. 1863–1864) z rysunkiem pt. *Typy myśliwskie z Gubernii Kijowskiej. Pan marszałek*¹¹⁷;
15. Karol Marconi (1826–1899) z rysunkiem zatytułowanym *Nadanie Statutu Wiślickiego przez Kazimierza W. – fresk Karola Marconiego w Sali głównej Tow. Kred. Ziems. w Warszawie*¹¹⁸.

Wymienieni powyżej artyści, których rysunki rytował J. Styfi w drzeworytni „Tygodnika Ilustrowanego” w latach 1859–1865 uświadamiają, w jaki sposób wielu ówczesnych malarzy i rysowników podejmowało współpracę z popularnymi czasopismami ilustracyjnymi. Niebagatelne znaczenie miało również zdobywane w ten sposób wynagrodzenie, liczone od cała rysunku¹¹⁹. Ponadto warto zwrócić uwagę na to, że „Tygodnik Ilustrowany” skupiał wokół siebie artystów już posiadających swój dorobek artystyczny, w wielu zaś przypadkach wiązali się z tym periodykiem również młodzi adepci malarstwa. Praca bowiem dla poczytnego i przeżywającego swój dynamiczny rozkwit warszawskiego czasopisma budowała ich prestiż i pozwalała zaistnieć wśród licznych prenumeratorów.

Analizując dokonania artystyczne J. Styfiego w latach 1859–1865 na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” należy podkreślić, że był to dla niego pracowity okres. Wziąwszy bowiem pierwsze szlify drzeworytnictwa w zakładzie J. Münchheimera, znalazł się w centrum nowych wymagań związanych z dynamiką tygodniowego cyklu wydawniczego czasopisma. Jednocześnie był to dla niego okres wyęźnionej nauki i doskonalenia swojego warsztatu drzeworytniczego. Z przytoczonych powyżej tytułów publikowanych rysunków rytowanych przez Styfiego wyłania się obraz jego wszechstronności i umiejętności ksylograficznych. Dzięki intensywnej pracy i osobistemu zaangażowaniu dawał się poznać

---

monogram powiązany (l.d.) „AG”, sygn. (p.d.) „I. STYFI.”, w podpisie (śr.d.) „Rysował z natury Gryglewski”, „Tygodnik Ilustrowany”, 28.02.1963, t. 7, nr 183, s. 120. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się drzeworyt nr inv. MNK III-ryc.-31954.

116 Jan Styfi (1841–1921), wg Ksawery Pillati (1843–1902) – autor pierwowzoru, *Wielka tlocznia pośpieczna*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 16,8 cm × 24,2 cm, sygn. (l.d.) „J. STYFI.”, monogram (p.d.) „X.P.” „Tygodnik Ilustrowany”, 21.05.1964, t. 9, nr 243 s. 189.

117 Jan Styfi (1841–1921), wg Józef Marcin Młodecki (fl. 1863–1864) – autor pierwowzoru, *Typy myśliwskie z Gubernii Kijowskiej. Pan marszałek*, Warszawa, 1864, drzeworyt, papier, wym. 16,5 cm × 17,8 cm, sygn. (p.d.) „STYFI”, w podpisie (śr.d.) „Podług szkicu hr. Młodeckiego”, „Tygodnik Ilustrowany”, 08.10.1964, t. 10, nr 263, s. 376.

118 Jan Styfi (1841–1921), wg Karol Marconi (1826–1864) – autor pierwowzoru, *Nadanie Statutu Wiślickiego przez Kazimierza W. – fresk Karola Marconiego w Sali głównej Tow. Kred. Ziems. w Warszawie*, Warszawa, 1865, drzeworyt, papier, wym. 11,5 cm × 23,0 cm, sygn. (l.d.) „J. STYFI.”, „Tygodnik Ilustrowany”, 14.01.1965, t. 11, nr 277, s. 13. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajdują się dwa drzeworyty o numerach inwentarzowych: MNK III-ryc.-26322 oraz MNK III-ryc.-65781.

119 Por. L. Jenike, *Ze wspomnień...*, s. 142.

jako utalentowany drzeworytnik, który potrafił sprawdzić się jako doskonały portrecista, pejzażysta, odtwórca scen rodzajowych i tematów religijnych. W jego twórczości przewinęło się całe spektrum poetyckich, historyczno-kulturalnych oraz polityczno-społecznych ilustracyjnych odniesień, które miały za zadanie przybliżać podejmowane w „Tygodniku” zagadnienia, ale równocześnie poprzez artystyczne walory publikowanych ilustracji, miały wpływać na doznania artystyczne odbiorców i przybliżać dorobek artystyczny prężnie działającego wówczas w Polsce i na emigracji środowiska artystycznego.

Styfi w tym kontekście jawi się jako artysta-drzeworytnik, dla którego nie był istotny splendor otoczenia, ale ciężka i owocna praca odzwierciedlająca się w wysokich walorach artystycznych publikowanych na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” rycin.

Podsumowując owocną współpracę J. Styfiego z innymi artystami tworzącymi na rzecz „Tygodnika” L. Jenike stwierdził: „Dosyć spojrzeć na takie rysunki Kossaka, jak: bitwa pod Byczyną (No 123), bitwa pod Warką (No 132), bitwa pod Cecorą (No 159), rytowane przez Styfiego, i porównać je z bitwą pod Kircholmem (No 157) rytowaną przez Niemca, Küblera, żeby naszemu artyście stanowczo przyznać pierwszeństwo”¹²⁰. Z drzeworytów Jana Styfiego publikowanych na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” w latach 1859–1865 wyłania się obraz artysty, który wyraźnie rozwinął się w sztuce drzeworytniczej i miał duży wpływ na rozwój ówczesnego drzeworytnictwa w Polsce i późniejszy jego rozkwit.

Bibliografia

- Bennett S., *The Editorial Character and Readership of “The Penny Magazine”. An Analysis*, “Victorian Periodicals Review” 1984, vol. 17, no. 4, s. 127–141.
- Czarnecka K., *Półtora wieku grafiki polskiej*, Warszawa 1962.
- Daranowska-Lukaszewska J., *Jan Styfi (1841–1921)*, [w:] PSB, Warszawa–Kraków 2007, t. 45, s. 193–194.
- Gajkowska C., *“Tygodnik Ilustrowany”*, [w:] *Słownik literatury polskiej XIX wieku*, pod red. J. Bachorza i A. Kowalczykowej, Wrocław 1991, s. 963–965.
- Hibbert Ch., *„The Illustrated London News” Social History of Victorian Britain*, London 1975.
- Ihnatowicz E., *Koncepcja prasy w „Tygodniku Ilustrowanym” za redakcji Ludwika Jenikego (1859–1886)*, „Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza” 1982–1983, nr 17–18, s. 135–151.
- Jenike L., *Słówko o drzeworytach i sposobach ich odbijania*, „Tygodnik Ilustrowany” 21.05.1864, t. 9, nr 243, s. 187–191.

---

120 L. Jenike, *Ze wspomnień...*, s. 143.

- Jenike L., *Ze wspomnień*, cz. 1, Warszawa 1910.
- Kłudkiewicz K., *Popularne czasopisma ilustrowane*, [online] <http://visualheritage.eu/portfolio/popularne-czasopisma-ilustrowane/> [dostęp 28.06.2024].
- Kotańska A., *Ilustratorzy i drzeworytnicy czasopism ilustrowanych drugiej połowy XIX w. Na marginesie katalogu drzeworytników o tematyce warszawskiej*, „Almanach Muzealny” 1997, t. 1, s. 85–116.
- Molendziński K., *Zagadnienie malarstwa warszawskiego XIX wieku a środowisko artystyczne w Warszawie*, „Biuletyn Historji Sztuki i Kultury” 1935/1936, t. 4, nr 4, s. 308–320.
- Opalek M., *Drzeworyt w czasopismach polskich XIX stulecia*, Wrocław 1949.
- Saur K.G., *Styfi, Jan*, [w:] AKL Online Allgemeines Künstlerlexikon Online / Artists of the World Online [online] https://www.degruyter.com/database/AKL/entry/_00149917T/html#_90149917_T [dostęp 10.02.2023].
- Siciak A., *Styfi Józef Wincenty*, [w:] PSB, Warszawa – Kraków 2007, t. 45, s. 194–195.
- Więcek A., *Minheimer (Müheimer, Minheymer, Mincheimer) Jan Salomon*, [w:] PSB, Wrocław 1976, t. 21, s. 284.
- Witkiewicz S., *Aleksander Gierymski*, Warszawa 1950.
- Witkiewicz S., *Juljusz Kossak*, Warszawa 1900.

